Från Tidningens medarbetare i Sverige

För Svenska Canada Tidningen.

GUSTAF ADOLFS OCH EBBA BRAHES KARLEKSSAGA.

Vid drottning Kristinas hof fanns en sjuttonårig tärna, hvars fägring öfverglänste alla andras. Kring henne svärmade de unga kavaljererna och bland dem själfvaste hertig Johan, som fann långt mera behag i att samspråka med den älskliga och gladlynta hoffröken än med sin kusin och tillämnade maka, den veka och ljunkiga prinsessan Maria Elisabet. Men hertig Johan märkte snart, att en annan vunnit den skönas hjärta, och denne andre var ingen mindre än den unge konung Gustaf Adolf själf. Han var då blott nitton år, hon sjutton. Hennes namn var Ebba Brahe.

Gustaf Adolf ville göra den sköna till Sveriges drottning. Både hans farfar och hans farbror hade ju tagit sig gemåler bland den svenska högadeln. Men det fanns en, som stod i vägen för de ungas lycka. Det var den stränga "drottning Kerstin". Hon fann det vara sin sons liksom dotterns plikt att ingå sitt äktenskap icke med kärleken utan med den politiska klokheten som ledstjärna. Af furstligt blod skulle Sveriges blifvande drottning vara; det var hennes orubbliga grundsats. Det var nödvändigt, menade hon, att genom giftermål mellan den unge konungen och en protestantisk prinsessa stärka Sveriges ställning gentemot Polen, hvars konung vidhöll sina anspråk på den svenska kronan.

Men den myndige änkedrottningen är för klok för att säga ett bestämt nej till sonens önskan. Då skulle det kunna hända, att den eldige ynglingen blefve retad och trotsade till och med sin moder, efter hvars starka vilja han annars alltid fogat sig. Nej, hon blott uppmanar Gustaf Adolf att ge sig till tåls några år.

Samtidigt förbereder hon emellertid Ebba Brahe på att den unge konungen under väntetiden kan skifta håg. Och i sitt sätt att behandla sin hoffröken visar hon oförtydbart, hvad hon tycker om sonens böjelse. Aldrig är drottningen nöjd med unga Ebbas arbete. Det tager ingen ända med klagomålen, och Ebba Brahe upplefver tunga dagar. Hennes bref till den älskade äro fyllda af både vemod och tacksamhet. Så skrifver hon en gång:

"Nådigaste Konung, högborne Furste!

Min undergifna hälsning med Gud. Allra käraste, Eders Majestät tackar jag för det bref jag ringa person af Eders kärlighet undfått.

Eders Majestät må jag hafva berättat, det jag läser de bref så många gånger och kan ej, svaga tjänarinna, annat gifva än min kärlikhet och tro. Dock hvad mig där på en tid altererar är den stränghet, som Hennes Majestät drottningen mig bevisat, att jag för min trogna tillgifvenhet för Eders kärlighet får vederfaras onåd i alla mina dagar. Dock Gud, som känner mitt hjärta, vet, att min trohet ej är för Eders Majestäts höghets skull, det Gud förbjude.

Gud den högste befaller jag Eders Majestät och lefver Eders Majestät trogna och tillgifva i all min dagar.

Ebba Brahe."

Hjärtevännen sökte dock trösta henne i denna bedröfvelse. Han försäkrade sin Ebbä, att hon "framför alla andra kvinnspersoner stadigt skulle vara uti hans hjärta den allerkäraste". Han bad henne, "att I icke för mycket till hjärtat dragen, om Fru Moder sig stundom måtte mot Eder något hårdt ställa. Jag beder: drager så mycket tåligare för dens skull, som sig aldrig skall vägra för Eder döden att lida".

Bitter är skilsmässan från den älskade på våren 1614, då ynglingen drager ut i ryska kriget utan att ens ha fått tillfälle att säga henne farväl, att döma af följande bref, som synes vara skrifvet i afresans stund. Det är hållet i tidens, för vår smak, högtrafvande stil, som dock genomdallras af en varm och äkta känsla:

"Välborna fröken,

hjärtans aldra käraste fränka!

Jag hade förhoppats, att jag efter Eder tillsägelse, hvarefter jag ock stor längtan hafver, skulle hafva fått tala med Eder, min käraste, till att bjuda Eder godnatt (säga farväl). Men ändock jag från Eder måste skiljas med kroppen, skall dock hjärtat och tanken stadigt hos Eder blifva. Och efter det jag befruktar, att jag en lång tid måste Eder åsyn och umgänge mista, så hafver jag velat detta blomstret, som tyskarne 'Vergisst nicht mein' (förgätmigej) kalla, Eder tillhanda sända. Och beder jag att I detsamma för dess stora ringhets skull icke velen förakta ty det varder visserligen Eder öfversändt utaf den, som Eder önskar många mål (tyska mål = gånger) 100000 goda nätter, och den som blifver till sin död Eder trogne och tjänstvillige frände G. A." (sammanbundna med E. B.)

Men hvilket ostadigt ting är ej människohjärtat! Under den långa frånvaron där borta på östersjöns andra strand gjorde Gustaf Adolf bekantskap med en vacker holländska. Enligt traditionen skall hon ha hetat Margareta Cabiljau och varit dotter till en rik holländsk köpman, som af Karl IX förmåtts att flytta öfver till Göteborg, hvars borgmästare han snart blef. Nyare undersökningar göra emellertid troligt, att någon Margareta Cabiljau aldrig funnits, utan att den kvinna, med hvilken konungen under ryska kriget stiftat alltför intim bekantskap, hetat Margareta Slots och på något sätt varit släkt till den holländske köpmannen. Hon var gift med en holländsk officer i svensk tjänst. Mellan henne och konungen uppstod ett otillåtet förhållande, hvars frukt blef en son, som kallades Gustaf Gustafsson och sedermera upphöjdes till grefve af Vasaborg. Han föddes på sommaren 1616.

Året därpå trolofvades Ebba Brahe med riksmarsken Jakob de la Gardie... Så dolde den unga flickan för världens ögon sin bittra besvikelse på hvad hon satt högst af allt, den älskades trohet. Skingrade voro alla vackra sagodrömmar om drottningskronan, som skulle smycka hennes lockar. Med hufvudet böjdt af sorg och stilla undergifvenhet inristade hon med "en demantering", som hon en gång fått af Gustaf Adolf, på en fönsterruta i Stockholms gamla slott, följande ord:

"Jag är förnöjd med lotten min
och tackar Gud för nåden sin."

Men därunder skall änkedrottningen ha ristat den segrande världsklokhetens kalla ord:

"Det ena du vill, det andra du skall;
så pläre't mest gå i dylika fall."

En sommardag 1618 vigdes den sköna Ebba Brahe vid den ståtlige, segerkrönte Jakob De la Gardie, "fältherren", såsom hjälten från ryska kriget brukade kallas. Till make hade hon nu fått den ypperste bland Sveriges krigare. Hans bragder hade förvärfvat honom konungens erkännande i form af upphöjelse till en greflig värdighet med det rika Leckö som förläning. Bröllopet firades med stor ståt och bevistades af både änkedrottningen och hertig Karl Filip. Men Gustaf Adolf gaf sig just de dagarna ut att profsegla ett nytt fartyg...

Ebba Brahe blef en huld och god maka, som helt gick upp i omsorgen om sitt hem. Med praktisk duglighet och drift skötte hon sina och makens stora egendomar, och med kraftig hand förde hon spiran öfver det hundratal personer, som utgjorde hennes "hofstat". Själf bestämde hon öfver hvad som till "hofförtäringen" skulle skickas från de olika gårdarna, samt hur allt skulle användas; och det finns godt om både rekvisitioner och kvitton med hennes karakteristiska stil. Ett sådant kvitto må anföras med hennes egen stafning oförändrad:

"Johan Schoomacher thät är wår befalning att i låta få wåre både trädgårdsdrengar Michel och Anders hvar sitt paar skoor Datum den 20 säptember 1641 Ebba Braa, grevina til Läckio."

"Trädgårdsdrängarne voro troligen väl i behof af skor", anmärker hennes minnesteckknare, "ty minst af alla tjänarne voro de sysslolösa under fältherrinnans regemente."

Ebba Brahe hyste nämligen ett särskildt stort intresse för trädgårdsskötsel och gladde sig åt alla nyheter, som hon och hennes örtagårdsgårdsmästare kunde hitta på. Fina fruktträd och sällsynta blommor införskref hon utifrån. Så ber hon en god vän sända henne från Pommern väl inlindade telningar af valnötsträd, och till sin son, den sedermera ryktbare Magnus Gabriel De la Gardie, som år 1642 vistades utomlands, skrifver hon: "Sänd mig andra dufvor igen och örtefrö, men i synnerhet blomkål, rädisor, ärteskockor, meloner, agurker och hufvudlaktuk, som godt är!"

Men hon hade äfven andra uppdrag att ge sonen. Ebba Brahes svaga sida var nämligen den evigt kvinliga åtrån efter allt som var fint, vackert och modernt så väl i kläder som i möbler. Den svagheten märktes ej blott i hennes ungdoms vår utan följde henne äfven på äldre dagar. Hon var nära femtiotalet, då hon bad sin son Magnus Gabriel, som för tillfället uppehöll sig i modernas hufvudstad, att noga taga reda på, "huru de gå klädda därute". Särskildt ville hon veta, hur drottningarna hade sina hufvudbonader arrangerade. Hon bad honom också taga mönster af "kjortlar och kragar samt af det de hafva på hufvudet". "Käre son, förgät det inte", tillägger hon oroligt. Någon viktigare befallning hade hon ej att ge honom.

Utan att alls vara någon gammaldags knarrig snålvarg, tyckte fältherren dock, att hans hustrus räkningar hos modehandlaren och juveleraren blefvo väl dryga. Grefvinnan Ebba fann emellertid på utvägar genom att antingen pantsätta några af sina juveler eller då och då upptaga ett litet hemligt lån. Men därför fick hon också emellanåt svårt nog att klara sina affärer.

Sådant var emellertid blott strömoln på äktenskapets eljest klara himmel. Både Jakob De la Gardie och hans maka lefde lyckliga i kretsen af en stor barnskara. Åt ej mindre än fjorton små gaf Ebba Brahe lifvet. Af dem dogo dock sju vid späd ålder.

En tung pröfning blef dock den svåre ögonsjukdom, som drabbade grefve Jakob på äldre dagar. Läkarne menade, att den förorsakades "af öfverflödiga slemme flusser (katarrer), hvilka bloden corrumperat (fördärfvat) hafva och sedan till ögonen sig slagit". Vid de öfliga åderlåtningarna befanns "bloden vara mycket slem", berättar den gamle för sin vän Axel Oxenstierna. Man fruktade sedan, att det var starr, och opererade honom upprepade gånger, men tillståndet blott försämrades. Jakob De la Gardie var dock en from gammal man, som med djupaste tålamod bar sitt lidande. Om Gud ej täcktes återge honom synen, så "måste jag", skrifver han till Oxenstierna, "sådant Guds faderliga vilja med tålamod hemställa". Hans maka anförtror en god vän: "Jag kan inte utskrifva, huru väl han ger sig till freds och är lika lustig. Jag sörjer tusen gånger mer än han för den ynkedom jag ser, att man måste leda honom, hvart han skall gå. Jag måste mata honom som ett barn. Gud göre honom en nådig och god förändring däruppå och hjälpe honom, min käre man, till sin syn igen!"

Med tiden förbättrades grefve Jakobs tillstånd något, sedan han behandlats af "en oculist (ögonläkare), som nu den berömdaste i Tyskland vara skall". Men synförmågan var dock alltjämt klen, och den gamle krigaren förblef mycket hjälplös. Desto tacksammare kände han sig då för den kärleksfulla vård, som hans maka ägnade honom ända till lifvets slut. År 1652 gick den store krigaren bort, i en ålder af 69 år.

Ebba Brahe var djupt gripen af sin förlust, och det var uttryck för en verklig känsla, när hon sedan alltid gick klädd i sorgedok och skref sig "en högt bedröfvad änka". Äfven två år efter mannens bortgång kunde hon ej förmås deltaga i hofvets fester. "Jag bör", skrifver hon, "nu ej längre låta mig finna i fröjdehus, utan mera i sorg och enslighet förnöta min bedröfvade lifstid."

Men allt hvad tiden lider, tar hennes verksamma natur ut sin rätt, och i arbetet finner hon sin bästa tröst. Hon skyr ingen möda utan fer från det ena godset till det andra, håller reda på förvaltare och arrendatorer, köper och byter och företager nybyggnader i stor skala. Hon skaffar sig af kronan privilegium för tio år på att ensam få gjuta pelare och stänger af järn och drifver i kraft däraf upp tillverkningen vid sina järnbruk i Västmanland på ett storartadt sätt. Och detta ej blott i fråga om mängden utan äfven beträffande kvaliteten, i det att fru Ebbas järn anses bland det bästa i riket. Ja, hon träffar till och med aftal med staden Amsterdam om att till dess borgerskap sälja en större mängd dylika stänger och pelare.

Fru Ebbas anhöriga kunde ej nog förundra sig öfver hennes arbetsförmåga och minne, hvilka tycktes snarare till- än aftaga med åren. Hennes förvärfsbegär synes också efter naturens vanliga ordning ha växt med åldern; och hade hon något att vinna, drog hon sig inte för att processa. Med vaksamt öga följde hon alla växlingar i rättegångarna och gaf sig inte, förrän hon fört dem till sista instans.

Men förvärfsbegäret hade dock det personande draget öfver sig, att det var blott en sida af den gamlas varmhjärtade omtanke för barnen. Hennes omsorger om dem fingo också rik belöning. Alla blefvo de väl gifta, och hennes älsklingsson, Magnus Gabriel, var under Karl XI:s minderårighet landets främste man. Det var ett lyckligt lif, som slutade, då Ebba Brahe på nyåret 1674 vid 78 års ålder lugnt och stilla lade sina ögon tillsammans.

Carl Grimberg.

Vackra sidenbitar. — Stor sortering i rika färger och vackra mönster, stort paket för 10c. Broderisilke, stort paket, sorterade färger, stor valuta, 10c.

Specialties Sales Co.

P. O. Box 1836. Winnipeg.

G. NOBLE,
LÄSSMED.
Dörrexpert. Specialist på Yale-lås.
Kassaskåpskombinationer.
Rakhyflar slipas.
Tel. Garry 2040. 237 Notre Dame ave.

Koffertar, väskor, hushållssaker levereras eller förvaras.
ISABEL BAGGAGE & TRANSFER STORAGE
Lägsta priser.
Tel. Garry 1098. 83 Isabel Street.

EVANS GOLD CURE,
22 Vaughan street, botar för alltid dryckesvana på tjuguåtta dagar utan någon bortovaro från sysselsättning efter första veckan. Fullkomligt privat. 29 år i Winnipeg. Upplysning sändes i förseglad slätt kuvert. Dr. D. R. Williams, examinerande läkare, J. W. Williams, manager. Tel. Sher. 14.

ECZEMA SPECIFIC
botar absolut Ekzema, Salt Rheum, Barber Itch, Black Head, Finnar, gamla sår, skaf, klåda, Itching Piles och många andra hudsjukdomar. Sänd per post $1.50. Skrif och förklara eder sjukdom. Har hundratals goda råd.
S. ALMKLOV, apotekare,
Box R. Cooperstown, N. Dak.

FURNITURE
on Easy Payments
OVERLAND
MAIN & ALEXANDER

Män! Rådfråga Dr. Leigh Co.,

Dr. L. K. Leigh, Specialisten, som alla kunna Rådfråga gratis.

den gamla pålitliga svenska läkarvetenskaben för skicklig och samvetsgrann läkarehjälp, och experimenterar icke med patentmedicner, profbehandlingar eller elektriska bälten. Dr. Leigh har gjort sytvåns, nervösa och kroniska sjukdomar till specialitet och har under sin 25-åriga praktik i Chicago behandlat och botat hvarje tänkbar form af denna sjukdomar, af hvilka många kroniska fall af andra läkare förklarats hopplösa.

Unga Män! Förlora aldrig hoppet om att återvinna är förlorade hälsa och manaskraft, ty vi kunna hjälpa Eder. Sjukdomar i systemet, förgrenade genom ungdomligt oförstånd och sysslor, såsom nervösitet, sömlöshet, sorgfrihet i sinnet, förlust af lifskraft, mattheit, hufvudvärk, plötslighet, dåliga minnesgåfvor och liknande lidanden kotas fort och billigt i djupaste hemlighet genom de nyaste och mest pålitliga metoder.

Hjärt- och blödsjukdomar, blod- och hudsjukdomar, brott- och magsjukdomar, nervös svaghet, stirhet, åderbråck, snart sagt alla sjukdomar hos man, behandlas och botas enligt saabba, säkra och vetenskapliga metoder. Ni kan lita på kvig behandling samt de bästa mediciner och behandlingssätt, och vårt arvode är så rimligt som möjligt. Absolut sjuttiohemhet garanteras.

Om ni ej kan personligen, genom bref eller frågeliste, är alldeles kostnadsfritt.

Värdefull Rådgifvare Fritt

"GODA RÅD," den berömda svenska boken, som Dr. Leigh skrifvit och som behandlar de första sjukdomar hos man, uteslutande af man i alla åldrar. Poken, jämte frågelista, sändes alldeles gratis och portofritt i förseglad omslag till alla, som insända namn och adress till

DR. L. K. LEIGH, 177 No, State Street, B 14, Chicago, Ill.

Imperial Bank of Canada.
Etablerad 1875.
HUFVUDKONTOR — TORONTO.

Tecknadt kapital	$10,000,000
Inbetaldt kapital	7,000,000
Reservfond	7,000,000
Tillgångar	72,000,000.00

Växlar eller "Money Orders" utfärdas, betalbara till fulla värdet i Sverige och Norge eller hvarje annan plats i världen.

Högsta ränta gifves på sparbanksinsättningar från $1.00 och mera.

D. G. ROY
MANAGER KENORA-FILIALEN.

Prenumerera på Svenska Canada-Tidningen!

Patriotism och produktion mer än vanligt.

Tänk på vikten af godt utsäde och noggran såning.

Om det är en sak mer än någon annan, som farmaren borde visa arbetsamhet i, är det utvalet af och vården som gifves förberedelsen af hans utsädesspannmål och de villkor, under hvilka utsädet placeras i jorden.

Använd stort, fylligt utsäde.

Godt utsäde måste hafva som föräldrar plantor af fullkomlig typ, mogande för att försäkra om den största lifskraft. Noggrann rensning och grading med fläktaren kan gifva oss fylligt utsäde, men detta ensamt kan icke garantera en god, hälsosam växt. Det resulterar emellertid i en skörd, som vill mogna mera jämnt och gifva bättre prof för marknaden.

För att producera det bästa profvet för marknaden måste vi öfverväga några andra saker för att erhålla den högsta kvalitet. Generellt taget är det utsäde, som användes öfver hela provinsen, icke rent i varietet, hvaraf följer, att några af plantorna mogna tidigare än andra med det resultat, att kulören på profvet icke är likformig. Några af plantorna taga längre tid att mogna, och om fältet skäres, då medelplantan är mogen för skörd, gifva de omogna plantorna krumpen spannmål. Det är därför tydligt, att vi behöfva ett utsäde rent till varieteten. Det är mycket svårt att erhålla, och mycket ofta tvingas vi använda det utsäde, vi hafva, tills vi äro i stånd att skaffa eller använda utsäde som är rent i detta afseende.

Bästa varieteter af hvete, hafre, korn,

Red Fife's öfverlägsna malningsegenskaper fortsätta att hålla detta hvete i förgrunden, i synnerhet i dessa distrikt, där de öppna och lättare landen äro gynnsammare för dess framgångsfulla mognad.

Marquis popularitet är nu grundad utom tvifvel, faktiskt finnes intet hvete, som så lämpar sig för provinsen i allmänhet, som kan öfverträffa Marquis, och få kan jämföras med det. Det har fyra gånger i sträck vunnit de högsta pris i internationella täflingar. Det producerar mycket stora skördar, har ovanligt godt strå och motstår rost som de flesta af de allmänna varieteterna.

De ledande arterna af hafre, som odlas i Saskatchewan äro Banner, Abundance och Victory. De äro alla hvit hafre rikt gifvande varieteter, men kanske icke så produktiva, ehuru det har relativt liten procent af skal.

Det finnes två slags korn, som odlas i Canada — tvåradig och sexradig. Det är i allmänhet rådligt att odla sexradig, då varieteter af detta slag mogna tidigare och äro mera säljbara, emedan sexradig är både foder- och maltningskornet i Nordamerika. Lämpliga varieteter af sexradig hafre är Manchurian och A.O.C. No. 21.

Hur mycket man skall så---och då man skall så.

Hvete, som kräfver en längre växtperiod än andra spannmålsskördar, skulle alltid vara den skörd, som såddes först. Tiden för såning bestämmes till stor utsträckning af säsongens natur, men det bästa resultat erhålles, om jorden är både fuktig och varm, då såningen sker. Om våren börjar tidigt, betalar det sig vanligen att tillbringa någon tid på ytan af odlingen, innan man sår, men då våren är sen, bör hvetet sås så snart som möjligt. Som en allmän regel borde hvete sås i Saskatchewan mellan den 8 april och den 10 eller 15 maj; hafre mellan den 1 maj och den 1 juni och korn mellan den 15 maj och 5 juni. Lin bör icke sås efter den 15 juni.

Utsädets kvantitet, sådt per acre, bör bestämmas af årstidens natur, jordens tillstånd och de särskilda egenskaperna i den utvalda varieteten. Generellt taget bör man så lätt, då såningen sker tidigt eller på land, som innehåller litet fuktighet. Sent sådd spannmål eller spannmål, satt i fuktig jord, bör sås mera tjockt för att förebygga utskjutande af sidoskott och påskynda mognaden. Det har funnits att från en och en kvarts till två bushels hvete per acre gifva det bästa resultatet; med hafre från två och tre bushels per acre bör sås, medan med korn från en och en half till två och en kvart kräfves.

Pröfva eder utsädesspannmål för knoppning.

Utsäde bör profvas för knoppning. Det vore bäst att sända ett prof genast till antingen The Dominion Seed Branch, Calgary, Alberta, eller till H. W. Thompson, Weeds and Seed Commissioner, department of Agriculture, Regina. Ett uns eller en half tesked, inlagdt i ett kuvert med en papperslapp uppgifvande namn och postkontor är allt som är nödvändigt. Profven äro fria.

All hvete och hafre bör, innan det sås, blifva "treated" antingen med blåsten eller formalin (formaldehyde). Metoderna för behandlingen äro väl kända, och de viktigaste punkter, som måste iakttagas äro:

"Använd ett pund blåsten till 6 gallon vatten eller 1 pund formalin för 32 gallon.

Många använda för litet vätska.

Spannmålen förlorar kraft genom dröjsmål i såning.

Formalin är bäst för användning på hafre."

Farmarna borde observera, att formalin, som säljes i burk bör vara lika god som i förseglade paket, men ofta icke är det, emedan minuthandlaren brukar försumma att omröra väl i tunnan hvarje gång något af dess innehåll flyttas. För att undvika att få värdelös "formalin" köp förseglade paket eller var säker på "att röra i tunnan".

Reducerade fraktpris på utsädesspannmål.

Reducerade afgifter gälla i prärieprovinserna från den 15 jan. till den 15 uni 1915 mellan stationer på samma järnvägslinje.

Uppköpare af utsädesspannmål, vare sig i vagnslaster eller mindre än vagnslaster, måste, för att erhålla fördelen af de speciella afgifterna från sekreteraren i den närmaste Local Grain Growers' Association skaffa ett certifikat, att de äro bona fide farmare och äro berättigade till fördelen af afgifterna. Detta certifikat måste kontrasigneras af generalsekreteraren för Saskatchewan Grain Growers' Association, mr. J. B. Musselman, Moose Jaw, och sändas till skepparen af spannmål för att fogas till fraktsen för skeppning.

Det kontrasignerade certifikatet och detta ensamt är den mottagande agentens rätt att kollektera afgifter enligt de reducerade afgifterna för utsädesspannmål istället för enligt den reguljära tariffen för spannmålsskeppning, så köpare af utsädesspannmål rådas att göra anstalter själfva i hvarje fall och i god tid med det nödvändiga certifikatet.

EFTERSKRIF SMÅBLAD OM "SEED AND SEEDING" OCH "PROFITABLE CROP PRODUCTION", SOM ERHÅLLAS FRITT HOS DEPARTMENT OF AGRICULTURE, REGINA, SASK.